

Ed.

492. Frumvarp til laga

[244. mál]

um breyting á lögum nr. 26 9. maí 1949 um hvalveiðar.

(Lagt fyrir Alþingi á 100. löggjafarþingi 1978—79.)

1. gr.

1. mgr. 1. gr. laganna orðist svo:

Rétt til að stunda hvalveiðar í fiskveiðilandhelgi Íslands, eins og hún er ákveðin í reglugerð nr. 299 15. júlí 1975, til að landa hvalafla, þótt utan þeirrar landhelgi sé veitt, og til að verka slíkan afla í landi eða í fiskveiðilandhelgi Íslands, hafa þeir einir, er fengið hafa til þess leyfi sjávarútvegsráðuneytisins. Slík leyfi má aðeins veita íslenskum ríkisborgurum. Áður en leyfi er veitt, skal ráðherra leita umsagnar Hafrannsóknastofnunarinnar.

2. gr.

10. gr. laganna orðist svo:

Brot gegn lögum þessum og reglugerðum eða ákvæðum leyfisbréfa settum samkvæmt þeim skulu varða sektum 2000—40 000 gullkrónum sbr. lög nr. 4 11. apríl 1924.

Auk þess má láta brot varða fangelsi allt að 6 mánuðum þegar sakir eru miklar eða þegar um ítrekað brot er að ræða.

Brot samkvæmt framansögðu skulu og varða upptöku á veiðitækjum skipsins, byssum, skotlínu, skutlum og skotfærum, svo og öllum afla skipsins.

Lagt skal löghald á skip, sem staðið er að meintum ólöglegum veiðum, þegar er það kemur til hafnar, og er eigi heimilt að láta það laust fyrr en dómur hefur verið kveðinn upp í máli ákærvaldsins gegn skipstjóra skipsins eða máli hans lokið á annan hátt og sekt og kostnaður hefur verið greitt að fullu. Þó er heimilt að láta skip laust fyrr, ef sett er bankatrygging, eða önnur trygging jafngild að mati dómara, fyrir greiðslu sektarinnar og málskostnaðar.

Til tryggingar greiðslu sektar skv. þessari grein og kostnaðar skal vera lögveð í skipinu.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Í þau þrjátíu ár sem Íslendingar hafa stundað hvalveiðar hér við land hefur verið unnt að takmarka veiðarnar og stjórna þeim eftir því sem þurfa hefur þótt á grundvelli laganna um hvalveiðar frá árinu 1949. Lögin þykja að þessu leyti enn í jafn góðu gildi og þau voru þegar þau voru sett fyrir tæpum þrjátíu árum. Samkvæmt 1. gr. laganna taka þau til íslenskrar landhelgi. Þegar lögin voru sett var ekki gerður greinarmunur á fiskveiðilandhelgi og landhelgi. Þykir því rétt að taka af allan vafa um það að lögin taki til fiskveiðilandhelgi Íslands eins og hún er nú ákveðin í reglugerð nr. 299 15. júlí 1975.

Meginástæða þess að frumvarp þetta er lagt fram er að ein grein laganna er orðin úrelt á þeim langa tíma sem þau hafa verið í gildi. Hér er um að ræða 10. gr. sem fjallar um viðurlög við brotum á lögnum og er ljóst að sektir að fjárhæðum 1000—100 000 krónum hafa ekki sömu varnaðaráhrif nú og árið 1949. Þykir því rétt að breyta þessari grein og er í frumvarpi þessu lagt til að sektarákvæðin verði í samræmi við sektarákvæði laga nr. 81/1976 um veiðar í fiskveiðilandhelgi Íslands. Í þeim lögum eru sektir miðaðar við gullkrónur og refsirammur við brot

á lögnum eru 4000—20 000 gullkrónur og 14 000—40 000 gullkrónur eftir stærð skipa og fyrir brot á ákvæðum leyfisbréfa eða reglum settum skv. lögnum svo og fyrir hlutdeild er refsiramminn 2000—14 000 gullkrónur.

Í frumvarpi þessu eru sektarákvæði ekki í þremur flokkum eins og í lögum nr. 81/1976 en refsiramminn 2000—40 000 gullkrónur er að öðru leyti miðaður við sömu fjárhæðir.

Frumvarp þetta hefur og að geyma ákvæði um upptöku afla og veiðarfæra sem eru ítarlegri en ákvæði núgildandi laga og í samræmi við ákvæði 17. gr. laga nr. 81/1976 sem eru strangari t. d. að því leyti að þau gera ráð fyrir því að allur afli skips í þeirri veiðiferð sem skip er staðið að broti, sé gerður upptækur en ekki einungis sá afli sem hægt er að sanna að sé ólöglegur eins og núgildandi hvalveiðilög gera ráð fyrir.

Loks gerir frumvarp þetta ráð fyrir að brot á lögum, reglugerðum eða leyfisbréfum geti varðað fangelsi allt að 6 mánuðum þegar sakir eru miklar eða þegar um ítrekað brot er að ræða. Samkvæmt gildandi lögum er skylt að dæma þann sem brýtur lögina í allt að 6 mánaða fangelsi. Þykir eðlilegt með hliðsjón af því að sektir eru hækkaðar til muna í frumvarpi þessu og enn fremur með hliðsjón af sambærilegum ákvæðum laga nr. 81/1976 um veiðar í fiskveiðilandhelgi Íslands, að dómari geti metið það hvort brot gefi tilefni til fangelsisdóms.

Fullkomlega tímabært þykir nú að breyta lögnum á þann hátt sem hér er gerð tillaga um til samræmis við breytt verðgildi peninga og sambærileg ákvæði laga nr. 81/1976 um veiðar í fiskveiðilandhelgi Íslands. Er skemmst að minnast þess að skipstjóri norsks hvalfangara, sem staðinn var að ólöglegum hrefnuveiðum fyrir Norðurlandi í sumar var dæmdur í aðeins 50 000 kr. sekt og 45 daga fangelsi sem hann getur væntanlega losnað undan með tilvísun til tryggingarfjárhæðar kr. 1 000 000 sem honum var gert að inna af hendi. Þá var aðeins gerð upptæk ein hrefna sem hann var talinn sannur að hafa skotið í íslenskri fiskveiðilögsögu, en báturinn var að sögn að koma af Grænlandsmiðum og var hlaðinn hrefnukjöti sem var mörgum sinnum verðmætara en sekt, tryggingarfjárhæð og andvirði upptæks afla til samans. Er því hætt við að dómurinn hafi ekki orðið hinum norska skipstjóra til varnaðar heldur frekar til freistingar að endurtaka brotið á næstu hrefnuvertíð að ári.